

Els miracles de sant Vicent

És clar que, mes enllà de les tradicions i la cultura popular, creure en la realitat dels miracles o deixar de fer-ho és simplement una qüestió de fe, o el que és el mateix, d'absència o presència de raó crítica. Sembla que el dominicà sant Vicent Ferrer (València, 1350 - Vannes, 1419), tant en vida com després de mort va fer nombrosos miracles; al seu procés de canonització (1455, només 36 anys després del seu traspàs) se'n comptaven com a comprovats uns 860; però escoltem la ironia del sant: "Sant Andreu convertia la gent amb miracles. E nosaltres ara fem-ne, de miracles? Hoc, de embotits... E per açò no convertim, ans pervertim, e és verificada la propheta de Malachies..."

Els miracles de sant Vicent ens arriben o bé a través de les successives *Vides* escrites o bé a través de les tradicions locals. Les primeres pateixen un procés d'engreixament progressiu: cada *vida* del sant és més gruixuda que l'anterior, conté cada volta més miracles: la *Legenda Aurea*, enciclopèdia medieval hagiogràfica, només n'especifica dos, de miracles de sant Vicent. Amb les tradicions passa quelcom semblant: amb el transcurs del temps les versions dels fets solen alterar-se.

Deixant de banda el rebregat do de llengües, podem esmentar la clarividència, que permet al sant, per exemple, veure a distància com una serventa morisca ofega un nen cristià (València). Hi ha també anuncis i profecies, com la que fa del seu destí a Alfons de Borja, futur papa Calixt –tradicció falsa, segons S. Sivera–; i revelacions i visions, com ara la coneguda *visió d'Avinyó*, en la qual Crist en persona encomana a Vicent Ferrer la tasca de la predicació ambulat.

Gran taumaturg o sanador, sant Vicent guareix tot tipus de malalties físiques i mentals: paralítics, parts amb dificultats, cecs, muts –especialment moribunds, perquè puguen confessar–, mals de cap, bojós i accidentats diversos, en especial caiguts de llocs alts (Montblanc, Vannes...). És també protector col·lectiu contra l'esterilitat femenina, els terratrèmols, protector dels cucs de la indústria de la seda (València), dels navegants contra tempestes i corsaris, contra els atacs dels enemics (la intervenció del sant salva del perill en Joan d'Àustria, en un motí a Nàpols), particularment indicat en casos de "ca-

Les tradicions locals i les successives biografies del dominicà sant Vicent Ferrer han engreixat progressivament els seus coneguts miracles. Al moment de la seua canonització, l'any 1455, ja se'n comptaven 860. L'historiador Albert Toldrà fa un recorregut pels 'prodigis' del sant, els quals, quasi sis-cents anys després de la seua mort, encara es recorden.

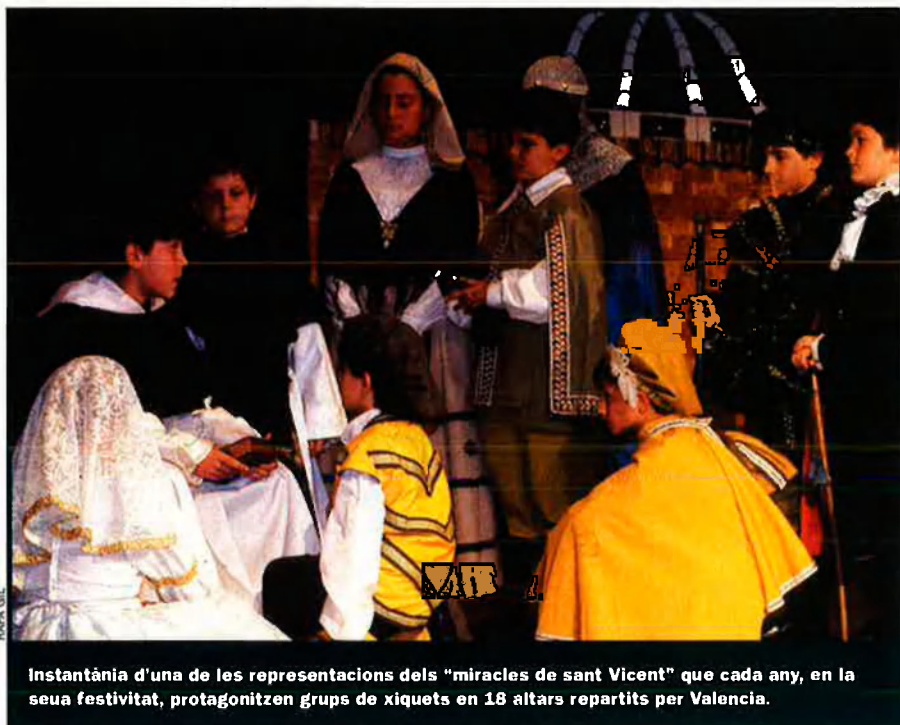

Pintura de sant Vicent Ferrer, obra de Miguel del Prado, que es conserva al Museu de Belles Arts de València.

lenturas, tabardillos, hinchazones, apoplegias..." i sobretot, indispensable contra la pesta: l'any 1600 s'apareix damunt la porta del seu nom, en una Xàtiva assolada per l'epidèmia, amb una espasa a la mà, per protegir la ciutat. Tanmateix, no tots els miracles s'adrecen a protegir o guarir: també hi ha càstigs miraculosos, generalment la cremació espontània de sodomites, o l'enviament de malalties contra escèptics, aprofitats (Gandesa) i negligents (Lleida).

Molts dels miracles es presenten com un domini màgic de la natura: el sant apaga incendis (Berga), foragita la pesta, la llagosta, fa ploure (Carcassona) o bé atura la pluja (Barbastre, Béziers...); fa brollar aigua: un cas conegut entre altres (Traiguera...) és el de Llúria, l'any 1410; així ho conta el seu biògraf Mérita (1755): "Llego á Liria, cuyos vecinos estaban afligidos por avérseles secado su caudalosa fuente. Representaron al Santo su desconsuelo, quien compadecido, celebrada su Misa, se fue con los Religiosos al sitio de la fuente, y dando su bendición, de repente bolvió á manar un crecido golpe de agua; y assi ha perseverado hasta el dia de oy."

Sens dubte, els miracles més espectaculars són els prodigis, suspensió temporal de les lleis físiques: la veu del sant màgicament escoltada a distància (predicant a València, la senten des de Sueca, la Valldigna, Alacant...); la multiplicació d'aliments; l'aparició temporal d'un hostal, que el sant fa brollar, prop d'Alcoi, a partir del seu barret; el trajecte Bretanya-València, recorregut en una sola nit; a Girona fa caminar un nen de vuit mesos, i finalment declarar que el gelós marit de sa mare és efectivament son pare. El sant mostra també afecció per gravar creus amb el dit sobre la pedra (Catí, Teulada), i per la interrupció de caigudes, una certa especialització seua: caigudes de persones (Tolosa del Llenguadoc, base de la formació de la llegenda del paleta valencià suspès en l'aire per la manca de llicència del sant per a fer miracles), i caigudes perilloses d'objectes o estructures (Muret, un banc a l'església; Tortosa, el pont; Borriol, Reus... el cadafal on predica). Hi podríem afegir el miracle de Picassent: un *lienzo del*

Instantània d'una de les representacions dels "miracles de sant Vicent" que cada any, en la seua festivitat, protagonitzen grups de xiquets en 18 altars repartits per València.

A la missa de canonització van asseure el cadàver incorrupte de sant Vicent en una cadira, i aquest va seguir-la com si fóra viu

santo pica la paret per avisar els habitants que la casa està a punt d'esfondrar-se, i d'aquesta manera els salva.

La resurrecció de morts desafia també les lleis de la natura, atribut diví exercit profusament pel seu representant, sant Vicent. Potser la més popular és la del xiquet mort, esmicolat i guisat per sa mare, per oferir-lo al sant (Morella), miracle que la *Legenda Aurea* ubica a Tolosa del Llenguadoc, i el biògraf Miquel Pereç (1519) a Vannes, Bretanya, versió aquesta darrera amb el detall que el nen ressuscitat conservarà taques de safrà. El seu procés de canonització confirma que, ja mort, el sant ressuscità 28 persones, i la missa de canonització a Vannes, l'any 1455, no té desferra: asseuen el cadàver incorrupte del nou sant en una cadira, entre dos morts més: aquests ressusciten, mentre que sant Vicent, com si fóra viu, segueix atentament la missa.

Cal esmentar les incessants aparicions del sant després de mort: a sant Lluís Bertrà, al patriarca Joan de Ribera, al beat Nicolau Factor, a les Índies i Filipines... L'any 1666 s'apareix flotant en l'aire damunt la seua casa natalícia, a València, a mitjanit i ple de llum, per espai de dues hores.

Finalment, com a relíquies també miraculoses, consten pèls de la seua barba i la seua capa (Mallorca); el matalàs en què va morir (Vannes); una clavícula, un bastó, una sabata i la sola de l'altra estaven en poder dels reis de França; i a València, a la Seu, un tros de costella; l'índex de la mà dreta, al convent de Predicadors; un canell i un altre dit, al col·legi del Patriarca. De barrets, com en el cas de Napoleó, se n'esmenten uns quants (València, Portaceli, Alcoi, l'Alcora...).

Albert Toldrà